

1987-1997. ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΜΙΑΣ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΜΕΛΕΤΩΝ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

Αλέξανδρος Μάντης

Αρχαιολόγος της Α' Εφορείας Προϊστορικών & Κλασικών Αρχαιοτήτων

Η ίδρυση και η έναρξη λειτουργίας του ΚεΜΑ τον Σεπτέμβριο του 1987, εγκαινιάσε χωρίς αμφιβολία μια νέα εποχή για την Ακρόπολη και έδωσε μια νέα διάσταση τόσο στο έργο της Εφορείας, όσο και στα αναστηλωτικά έργα της Ακροπόλεως.

Δεν είναι υπερβολή αν προσγράψει κανείς αυτή την επιτυχία στην παλαιότερη Διευθύντρια της Ακροπόλεως κα Ε. Τουλούπα. Το Κέντρο εγκαινιάζεται σε μια εποχή που βρίσκεται σε οριακό σημείο ο προβληματισμός και η διαδικασία για την προκήρυξη του Διεθνούς Αρχιτεκτονικού Διαγωνισμού για το Νέο Μουσείο Ακροπόλεως, σε μια εποχή, που ήταν ακόμα ασίγαστη η θέρμη και ο ενθουσιασμός που έδειξε η αξέχαστη Υπουργός Πολιτισμού Μελίνα Μερκούρη για τη διεκδίκηση και την επιστροφή των μαρμάρων του Παρθενώνα. Το Κέντρο φάνηκε προς στιγμήν να εξυπηρετεί με τον καλύτερο τρόπο και τους δύο αυτούς στόχους. Ήταν ακριβώς η στιγμή που οι οραματισμοί και οι στόχοι της Πολιτείας, συνέπιπταν (και αυτό δεν συμβαίνει πάντοτε) με τις επιθυμίες, τις ανάγκες και τις προτεραιότητες της Υπηρεσίας.

Ο ρόλος που έπαιξε το Κέντρο στην διαδικασία και πορεία της υπόθεσης του Νέου Μουσείου, ήταν κεντροβαρικός και καταλυτικός. Η παρουσία και η σημασία του βάρυναν αναμφίβολα στην τελική επιλογή και κρίση. Ταυτόχρονα η Εφορεία εκμεταλλεύταν εύστοχα και έξυπνα τη διαθέσιμη ευρυχωρία του κτηρίου για να κάνει γνωστά σε ένα πλατύτερο κοινό τα αναστηλωτικά έργα της Ακροπόλεως και να αποδώσει για πρώτη φορά στο ελληνικό κοινό τα εκμαγεία των γλυπτών του Παρθενώνα στο σύνολό τους.

Το κέρδος από την χρήση και τη λειτουργία του Κέντρου, όπως αναλύεται σήμερα απολογιστικά, μετά την παρέλευση μιας δεκαετίας είναι πολλαπλό.

Η Εφορεία Ακροπόλεως ως διοικητική και οικονομική μονάδα, ως δημόσια Υπηρεσία δηλαδή, απεγκλωβίσθηκε, μετά από δεκαετίες, από το κέλυφος του Ιερού Βράχου και μεταστεγάσθηκε από τα παλαιά

γραφεία της, όπου ασφυκτιούσε, σε ευρύχωρους, καλαίσθητους ευπρεπείς και λειτουργικούς χώρους. Η Εφορεία έγινε έτσι προσιτή και φιλική στον πολίτη και απέκτησε κοινωνικό πρόσωπο.

Για πρώτη φορά καθιερώνονται χρήσεις και λειτουργίες άγνωστες στο παλαιό σχήμα της Εφορείας.

Η ποιότητα των αναστηλωτικών έργων της Ακροπόλεως δικαιώθηκε και καταξιώθηκε αποκτώντας μια μόνιμη εκθεσιακή στέγη στον 1ο όροφο του κτηρίου. Ο μόχθος του επιστημονικού επιτελείου της Ακροπόλεως παύει να είναι μόνο προνόμιο των ειδικών, αλλά φιλτράρεται, μετουσιώνεται και αποδίδεται μέσα από τις διαδικασίες του Κέντρου ως κοινό πολιτιστικό αγαθό.

Η εξαιρετική έκθεση των πήλινων κεραμώσεων των αρχαϊκών κτηρίων της Ακροπόλεως, αποτέλεσε προκεχωρημένο φυλάκιο του Μουσείου Ακροπόλεως, ή αν θέλετε προπομπό και προάγγελο του Νέου Μουσείου.

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα καθιστούν προσιτό και εύληπτο τον μνημειακό πλούτο της Ακροπόλεως σε χιλιάδες εκπαιδευτικούς και μαθητές από όλη την Ελλάδα.

Η ίδρυση της Ένωσης των Φίλων Ακροπόλεως καθιέρωσε ένα θεσμό συμπαραστάτη και αρωγό στα έργα της Ακροπόλεως, ενισχύοντας το κοινωνικό προφίλ της Εφορείας Ακροπόλεως.

Η εγκατάσταση προγράμματος ηλεκτρονικής αρχειοθέτησης των αρχαίων της Ακροπόλεως σε αίθουσα του ΚεΜΑ σηματοδοτούσε τον εκσυγχρονισμό της Εφορείας με την εφαρμογή της ηλεκτρονικής τεκμηρίωσης.

Η έκθεση των εκμαγείων αναβαθμίσθηκε με το χρόνο σε ποιότητα και πληρότητα και καθιερώθηκε σιγά-σιγά ως η πλουσιότερη συλλογή εκμαγείων των γλυπτών του Παρθενώνα σε όλο τον κόσμο.

Το εργαστήριο των εκμαγείων απέκτησε την αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή και αναβαθμίσθηκε σε αυτοδύναμη εργαστηριακή μονάδα με αξιοσημείωτη συνδρομή τόσο στα αναστηλωτικά έργα της Ακροπόλεως όσο και σε άλλες εργασίες της Εφορείας.

1987-1997. ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΜΙΑΣ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΜΕΛΕΤΩΝ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

Το έργο της αποδελτίωσης και καταλογογράφησης των αρχαίων που προέρχονται από την περιοχή της Ακροπόλεως, αλλά φυλάσσονται σε άλλα Μουσεία και Συλλογές, τόσο του εσωτερικού, όσο και του εξωτερικού, δια φωτίζει τη διασπορά και σηματοδοτεί το γενικό προσκλητήριο των αρχαίων της Ακροπόλεως.

Τα παραπάνω οφέλη από τη λειτουργία του Κέντρου Μελετών συνιστούν ασυνήθιστη συγκομιδή για τους ρυθμούς με τους οποίους συνήθως εργάζονται οι δημόσιες υπηρεσίες.

Οι επετειακές εκδηλώσεις και εορτασμοί έχουν συνήθως απολογιστικό και επιμετρητικό χαρακτήρα. Ταυτόχρονα όμως προοιωνίζουν και τις επόμενες επετείους.

Από σήμερα ημερολογιακά το Κέντρο Μελετών Ακροπόλεως εισέρχεται σε μια νέα περίοδο της ιστορίας του, σε μια νέα δεκαετία. Είναι η δεκαετία που θα μας οδηγήσει στο κατώφλι του 21ου αιώνα, στην τρίτη χιλιετία. Είναι η δεκαετία πρόκληση για όλους μας και πάνω από όλα για την ελληνική Πολιτεία, της οποίας θα κριθεί η αξιοπιστία σε ό,τι αφορά τις δεσμεύσεις και τις υποχρεώσεις της. Είναι η δεκαετία που η ελληνική Πολιτεία θα κληθεί να αποδείξει αν έμπρακτα αντιλαμβάνεται αυτό που εύκολα φραστικά διατυπώνει. Αν πράγματι νοιάζεται για τα μνημεία

της και δικαιώνει αυτούς που μοχθούν γι' αυτά ή αν η αναγωγή του Παρθενώνα σε παγκόσμιο σύμβολο είναι έννοια χωρίς περιεχόμενο.

Όσοι από σας θα βρίσκεσθε στην εικοσαετή επέτειο του Κέντρου Μελετών Ακροπόλεως τον Σεπτέμβριο του 2007 σε αυτή την αίθουσα, θα ξέρετε αν κάποιος έπραξαν το χρέος τους.

Το παραπάνω κείμενο εκφωνήθηκε στις 27 Σεπτεμβρίου 1997, στην τελετή που οργάνωσε η Εφορεία Ακροπόλεως, με αφορμή τη συμπλήρωση δέκα χρόνων από την ημέρα που εγκαινιάσθηκε το Κέντρο Μελετών Ακροπόλεως, 300 χρόνια από την ανατίναξη του Παρθενώνα από τον Ενετό Morosini (26.9.1687). Μολονότι δεν έχει παρέλθει ούτε μία τριετία από τότε, η σημασία των όσων αναφέρονται στην τελευταία του παράγραφο αποκτούν προφητική επικαιρότητα. Το Κέντρο Μελετών Ακροπόλεως, κτυπημένο από τον Εγγέλαδο στις 7 Σεπτεμβρίου 1999, με νωπά ακόμα τα τραύματά του και δύο λειτουργικούς ορόφους του σε αχρηστία, αξιώνει επιτακτικότερα από ποτέ άλλοτε τη συνδρομή της Πολιτείας για να συνεχίσει τον ιστορικό του ρόλο. Μιας Πολιτείας, που δεν φέιδεται εξαγγελιών και πολιτιστιστικών "Happenings" και "της οποίας θα κριθεί η αξιοπιστία σε ό,τι αφορά τις δεσμεύσεις και τις υποχρεώσεις της".

Το Κέντρο Μελετών Ακροπόλεως.

